СВОБОДА **SVOBODA**

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVIII. Ч. 170. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 25-го ЛИПНЯ 1950. No. 170. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JULY 25, 1950. VOL. LVIII.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

ГОЛОВА ЛЕГІОНУ ЗА НЕГАЙНИЙ ВІЙСЬКОВИЙ ВИШКІЛ

Індіянаполіс, 23 липня. — Краєвий командант Американського Леґіону Джордж Н. Крейґ, зажадав „негайного введення закону про універсальний військовий вишкіл". Це домагання висловив він на конференції командантів поодиноких департаментів Леґіону, скликаній для переведення мобілізації Леґіону для служби підчас національної необхідности.

„Письмо містичної руки на стіні вказує, що наїзд на Корею є тільки одною ланкою в пляні комуністів, придуманім для знищення світу. Саме на те, щоб знівечити оцей плян насилля, американський нарід мусить перевести своє рішення" — пригадував командант Леґіону.

Тому, що комуністи респектують тільки один аргумент, а це фізичну силу, то ми мусимо виказати від тепер нашу силу. Нам треба скласти всі жертви, щоб цю силу викресати. Оце було наставлення провідників Леґіону. Крім того вони домагаються тюремних кар для комуністів і їх поплентачів.

Провідникам Леґіону сказано, що наступного дня зійдуться у Вашинґтоні конґресові провідники для складення законопроєкту про про загальний військовий вишкіл. Ле-Леґіон перевів резолюцію, що на час воєнної кризи Леґіон застановить свої домагання пенсій, бонусів і продовження часу на федеральні виплати з титулу ветеранських прав.

КІЛЬКІСТЬ ВОЯКІВ АРМІЇ ДІЙДЕ ДО 2,000,000

Вашинґтон.—Упродовж найближчих місяців зросте армія до двох мільйонів вяків, як це заявляють конґресові комісії збройних сил. Теперішня сила виносить 1,458,000 вояків. Щоб збільшити збройну силу, всі три її ділянки покликають резервестів. Щоб запевнити зріст числа вояків сенат ухвалив одноголосно затримати теперішніх вояків у військовій службі ще на один рік. Палата репрезентантів переведе таку ухвалу 25 липня.

Секретаріят краєвої оборони заборонив виявляти подробиці про покликування військових частин до збройних сил і про інші мобілізаційні зарядження. Вісті про економічну мобілізацію будуть обмежені до мінімума.

ЮНІЯ ПІКЕТУЄ КРАМНИЦІ ПРОТИ НАКОПИЧУВАННЯ ЗАКУПІВ.

Филаделфія. — Юнія Транспортових Робітників заявила, що вишле своїх пікетчиків перед крамниці — цим разом не за перемогу в страйку, а за осторогу перед панікою серед публіки, яка кинулася до масового закупна товарів, щоб забезпечити себе перед недостачею харчів. Уряд видав осторогу перед такою поведінкою населення, заявляючи, що харчів в Америці повно, одначе це не помагає. Предсідник від 234 юнії каже, що вишле на пікету з відповідними написами 3,000 членів, вибраних зпоміж 10,500, які є ветеранами світових воєн.

АЧЕСОН НЕ БАЧИТЬ МОЖЛИВОСТИ МИРУ В КОРЕЇ.

Секретар стейту Дін Ачесон сказав, що він не бачить тепер вигляду на мир в Кореї, одначе лишає отвертою можливість, що Росія схоче порадити корейським комуністам застановити дальшу війну проти Республіки Кореї. Ці погляди виявив Ачесон в заяві 21 липня, коли обговорював дипломатичні події з нагоди другої ноти, висланої до департаменту стейту гіндуським премієром, Дзавагарлал Негру. Про боротьбу в Кореї він сказав, що ніколи не можна передбачити, в якому напрямі підуть північні корейці.

ПЕРЕПИС ВИКАЗУЄ ПОНАД 150,000,000 НАСЕЛЕННЯ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ

Вашинґтон. — Бюро Цензу, покінчивши тимчасово обчислення перепису населення з 1950, виказує, що кількість мужчин, жінок і дітей в континентальних ЗДА. дійшло до 150,520,198.. Це є приріст на 19,000,000 від попереднього перепису з 1940 р. У ніякому попередньому десятиріччі не зросло населення в такій кількості. Тимчасово зіставлені цифри виказують зміни населення в поодиноких стейтах. Стейт Каліфорнія, що до населення, займає тепер друге місце після Ню Йорку, хоч перед тим був на пятім. Третє місце заємає Пенсилвенія, замість другого, як було давніше. Деякі стейти втратили кількість людей. Внаслідок таких змін прийде зміна числа конґресменів з деяких стейтів.

50 БІЛІОНІВ ВИДАНО НА ОЗБРОЄННЯ ЗА ЧОТИРИ РОКИ

Вашинґтон. — Департамент оборони зладив загальні обчислення видатків на озброєння Злучених Держав і прийшов до висновку, що впродовж останніх чотирьох „мирних" років ці видатки досягнули цифри $50,000,000,000. Тепер президент домагається дальших десять біліонів з нагоди війни в Кореї. Коли Конґрес буде дискутувати над новими видатками, то застановиться теж над давними. Тоді уряд мусітиме виняснити, чому є тільки недостач в устаткуванні всіх трьох ділянок збройних сил. Найбільше звертають увагу на це, що продукція найновіших родів зброї щойно почалася хоч фонди були ухвалені вже давніше.

ТЕФТ ЗА ПІДВИШКУ ПОДАТКІВ НА ЗАПЛАТИ КОШТІВ ВІЙНИ В КОРЕЇ.

Сен. Роберт Тефт заявив, що Росія своєю поведінкою приневолює американців завести пів-військовий лад, а це буде коштувати Злучені Держави 10-20 біліонів дол. річно. Щоб сфінансувати ті потреби, Тефт радить завести спеціяльний податок і вибирати його при виплатах заробітків.

В АМЕРИЦІ

● **Заборонили експорт до Китаю** усіх американських товарів. Департамент торгівлі заявив, що відкликає всі дозволи на вивіз до китайських комуністів.

● **Замовлень на дол. 33,000,000** за вісім днів підписала команда армії. Головний видаток іде на нові літаки.

● **Диван королеви Марії,** дарований їй іменем Канади організацією Дочок Імперії, повернено назад до Канади. Його хоче відкупити на власність Канади та сама організація з народних складок за сто тисячів долярів.

● **Сконфіскували комуністичні** рекорди Тексасу підчас ревізії в комуністичній квартирі в місті Гюстон 18. липня. Рекорди обіймають імена 100,000 осіб зі стейту Тексас, які мали підписати „петицію миру", поширювану комуністами.

● **Пакети Каре можна висилати** до Юґославії, як про це повідомляє управа КАРЕ з Ню Йорку. Пачки не підлягають оплаті мита.

● **Заборонили „Дейлі Воркера"** продавати в кіосках на вулицях Дітройту. Міська Рада 7 голосами проти 1 признала, що комуністичний „Дейлі Воркер" є підривною газетою.

Найближчих десять днів можуть вирішити вибух світової війни

Вашинґтон,, 23 липня. — Третя Світова Війна може вибухнути в найближчих десяти днях, як що російська субмарина спробувала б напасти на американські транспорти, які находяться тепер на повному морю в дорозі до Кореї. Нервозність серед високих урядовців і військових командантів збільшається тому, що Росія вислала до Кореї свої літаки системи „Як". Це вказує на можливість нападу російськими субмаринами на американські транспорти. Якщо б тільки одну торпеду випустила російська субмарина, а підчас того втратили життя американські вояки, то повстане домагання, щоб Америка негайно кидала атомові бомби на Кремль. Це може статися саме впродовж найближчих десяти днів і тому вони такі важливі для майбутности цілого світу. Америка не може вислати належної кількости своїх воєнних кораблів для охорони транспортів, бо не вся воєнна фльота готова до бою. Багато кораблів своїть у різних базах, де вони мусять бути відновлені і поставлені на боєвій стопі. Це сталося тому, що внаслідок посиленої пропаганди звернено увагу на втримування в поготівлі великих бомбардувальників, а занедбано воєнну фльоду, яка, як показується, є необхідна для конвої підчас військових транспортів.

ЗНОВУ ЗАСІДАННЯ РАДИ БЕЗПЕКИ В СПРАВІ КОРЕЇ

Лейк Соксес, 24. липня. — На цей тиждень заповіджено два засідання Ради Безпеки Об'єднаних Націй: одне в справі Кореї, а друге в справі совєтського бойкоту. На засіданні в справі Кореї, яке відбудеться правдоподібно в четвер, — головним предметом нарад буде перше звідомлення союзного головнокомандуючого, ген. Мек Артура.

КРАЇНИ АТЛАНТІЙСЬКОГО ПАКТУ ЗБІЛЬШУЮТЬ ОБОРОННІ ЗАХОДИ

Лондон, 24. липня. — Вчора, напередодні черговоі конференції Ради Північно-Атлантійського Пакту, що почнеться тут завтра, британський секретар війни, Джан Срейчі, заявив, що головною проблемою країн Атлантійського Пакту є сьогодні негайно перейти від господарської відбудови до практичної розбудови своїх оборонних сил і ресурсів. Він, вправді, не думає, що війна в Кореї мусить призвести до нового світового конфлікту, проте факт одної аґресії цілком допускає можливість дальших і тому західні потуги повинні добре застановитися та під кожним оглядом обміркувати, чи сьогоднішня їхня оборонна готовість є вистачальна під кожним оглядом та на кожний випадок. Він ствердив, що головною проблемою завтрішньої конференції Північно - Атлантійської Ради буде вирішити, до якого ступеня переставити европейські ресурси і продукцію, щоби задовольнити основні вимоги однаково, як оборони, так і дальшого збереження і розвитку післявоєнних господарських досягнень західно-европейських країн. Рівночасно заповідається, що під час конференції американський представник познайомить европейських партнерів з цілим рядом подробиць американського пляну оборони Атлантійського простору на випадок війни.

ОБМЕЖЕНІ СИЛИ ДЛЯ ВІЙНИ В КОРЕЇ.

Ню Йорк.—Військовий критик щоденника Ню Йорк Таймс, Гансон В. Балдвин, застановляється над загальною стратеґією Злучених Держав і приходить до висновку, що треба обмежити кількість військ і матеріялів, висланих на війну до Кореї. Це тому, що тут не йдеться про виграну війни в самій Кореї, а про оборону світу перед заливом комунізму. Де саме зайде потреба вжити американських сил в найближчій майбутності для поборювання комунізму, ще не знати. Тому Америці треба концентрувати військові засоби і мобілізувати їх на оборону всякої частини світу, на яку кинулись би комуністи—твердить Балдвин.

КОРОЛЬ ЛЕОПОЛЬД ВЕРНУВСЯ ДО БЕЛЬГІЇ

Брюсель, 24. липня. — Минулої суботи, дня 22-го липня, король Леопольд III. вернувся назад до Бельгії, після шістьох років „добровільного вигнання". Поворот короля відбувся під важкою сторожею війська і гвардії безпеки, та серед поділених настроїв населення. Частина бельгійців, на чолі з католицькою соціяльно-християнською партією, вітала короля цвітами та окликами тріюмфу, тоді як друга частина, зі соціялістами і лібералами на чолі, відразу почала демонстрації, домагаючись негайної абдикації монарха. Настрої за і проти короля щораз більше загострюються і на цьому тлі практично вже поділена ціла країна та заповідається ще багато турбот. З королівського боку не виявлено ще жадних плянів, але теж не передбачується, щоби Леопольд мав охоту тепер абдикувати, хоча його особа стала причиною такої важкої кризи серед народу.

ПОМЕР Б. ПРЕМІЄР КАНАДИ, МАКЕНЗІ КІНҐ

Оттава, 22 липня. — Колишній премієр Канади В. Л. Макензі Кінґ, помер у віці 75 літ. Останні дні свого життя він провів у своїм домі у Кінґсмір, у віддалі 20 миль від Оттави. Причиною смерти було запалення леґенів. Кінґ уступив зі становища премієра 15 листопаду 1948 р. після 21 років свого урядування. Це був найдовший час, який займав хтонебудь як премієр якої небудь частини британської імперії. Після уступлення зі становища премієра Кінґ затримав мандат парляментарного посла з провінції Онтеріо. Його наслідник, Луї Сан Лорен, оприлюднив, що похорон Кінґа відбудеться на кошт держави в середу.

33 ВОЯКІВ ЗГИНУЛИ ПРИ РОЗБИТТІ ЛІТАКА

Військовий літак, який їхав з транспортом з майдану Миртл Біч, у Савт Каролайні, до Тенесі, розбився негайно після відлету. Він згорів до тла, а в вогні згинуло 33 вояків з Краєвої Ґвардії.

Президент Франції закликає до створення міжнародної армії

Париж, 24. липня. — Президент Франції, Вінсент Оріол, закликав вчора до створення постійної міжнародної армії, як „гарантії ладу і безпеки". При цій нагоді він висловився з великим признанням про акцію Об'єднаних Націй в справі Кореї, надаючи історичного значення їх рішенню не поступатись „перед шантажом доконаного факту". Президент Оріол говорив: „Ми поздоровляємо появу, хай і пізню, міжнародної армії, якої Франція домагалася вже від давна, ще від часів Леона Буржуа, Пуанкаре, Бріянда, аж до найновіших часів, та якої вона домагається як зорганізованої перманентно". Першим завданням такої армії завжди було б, по думці президента Оріола, — зупиняти аґресора, який, „заслуговує на кару з боку Об'єднаних Націй, відкидуючи їх посередництво". Забираючи вперше голос після вибуху війни в Кореї, президент Оріол виступив з найбільшою піддержкою Об'єднаних Націй та в користь їх дальшого скріплення, головно їх повного права контролювати звичайну і атомову зброю в усіх країнах, бо цього вимагає загальна безпека і мир. При цій нагоді він остерігав французів перед новими ілюзіями невтральности, яка була злудою в попередніх війнах і яка є виключена в обставинах теперішнього поділу світу на два табори. Не називаючи совєтського аґресора по імені, президент Оріол недвозначно дав йому до зрозуміння, що Франція твердо обстоює „колективний спротив проти всякої аґресії і від першого дня". У висліді своїх тверджень президент Оріол закликав своїх земляків ще більше об'єднатися довкола республіки та дати максимальну піддержку Об'єднаним Націям в боротьбі проти аґресії, теперішньої і кожньої майбутньої.

БАЧИЛИ СУБМАРИНУ КОЛО КАНАДИ.

Ст. Джан, в Новій Фунландії. — Капітан одного чужинного рибацького судна звідомив, що бачив російську субмарину коло Нової Фунландії 12 липня. Про це пише в недільним виданні тижневик Сондей Геральд. Коли субмарина побачила судно, вона якстій пірнула, пише газета. Подібні вісті дістала теж розвідча служба воєнної маринарки.

СОВЄТСЬКИЙ „ДЕНЬ ФЛЬОТИ" ПІД ЗНАКОМ ВОЄННОЇ ПІДГОТОВКИ

Москва, 24. липня. — Вчорашнє святкування в Совєтському Союзі „Дня Фльоти" стояло під знаком дальшої совєтської підготовки до аґресивної війни, яка вже почалася в Кореї. В цілій совєтській пресі відмічується „особисте заінтересування товариша Сталіна, комуністичної партії і совєтського народу" збільшенням сили і воєнної готовости совєтської фльоти, виправдуючи це „воєнною підготовкою англо-американських імперіялістів". В статтях з цеї нагоди не подається жадних конкретних даних про стан совєтської фльоти та її розбудову, обходячи все тільки фразами та гимнами на честь Сталіна. Тільки адмірал Головко стверджує в „Правді", що протягом останніх десяти років совєтська фльота „збільшилася сотнями нових першо-клясних воєнних кораблів" а адмірал Левченко, в „Красному Флоті" твердить, що совєтська фльота відбуває тепере свої „воєнні вправи". Американська розвідка стверджує, що на Корейських водах Совєти мають около 800 воєнних кораблів, включно з крейсерами та около 80 підводними лодками.

ВИВ'ЯЗУЄТЬСЯ НОВА БИТВА НА ФРОНТІ В РАЙОНІ ТАЙДЖОН

КОМБІНОВАНА АКЦІЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ АВІЯЦІЇ І АРТИЛЕРІЇ ЗАВДАЛА ВОРОГОВІ ВЕЛИКИХ ВТРАТ В ЛЮДЯХ І МАТЕРІЯЛІ

Токіо, 24. липня. — Фронтові звідомлення з Кореї вказують, що на фронті в районі Тайджон, здобутої недавно червоними провізоричної столиці уряду Корейської Республіки, вив'язується нова велика битва, до якої червоні кидають нові підкріплення та масову зброю, зокрема танки. Вчора і сьогодні вранці в цьому районі, зокрема здовж шляху на південний схід від Тайджон, червоні наступали великими силами, але з великими втратами для них були відбиті комбінованою акцією американської авіяції і сухопутньої оборони. Стверджується, що червоні ввели в дію нові полки, правдоподібно в пошукуванні „слабого місця" в американському фронті, щоб там зачати знову генеральний наступ. Всі спроби червоного наступу були відбиті, при чому велика кількість червоних танків була знищена американською авіяцією або новою піхотною зброєю, зокрема новими 3,5-інчовими ракетами. Червоні приготовляють генеральний наступ проти американської Першої Кавалерійської Дивізії, якою заступлено на передових позиціях 24-ту Піхотну Дивізію. Під час вчорашніх боїв знищено около 12 важких ворожих танків. В останній хвилині відбувається артилерійський двобій, як ворог намагається підтягнути під фронт нові сили, а американці закріплюють зайняті позиції. Авіяція, не зважаючи на несприятливу погоду, продовжувала свої дії теж в запіллі ворога, головно проти комунікаційних получень.

ПІДСТУПНА ТАКТИКА ВОРОГА ТУРБУЄ АМЕРИКАЦІВ

На фронті в Кореї, 24. липня. На всіх ділянках корейського фронту спостерігається „нову фазу" у воєнній тактиці наїзника, як він поступово починає оминати боїв на цілій фронтовій лінії, натомість щораз більше пробує підступно продиратися поза фронтову лінію і нападати на оборонців зі заду, з укриття та саботажами переривати комунікаційні получення. Така тактика „інфільтрації", доведена до майстерности японцями і тепер ще більше вдосконалена червоними, йде американським воякам досить на нерви, хоча не має рішального впливу на їх фронтову мораль.

МОСКВА ПРОДОВЖУЄ СВОЮ МИРНУ ОБЛУДНІСТЬ

Лондон, 24. липня. — „Росії треба завдячувати, що з війною в Кореї не прийшло до нової світової війни" — твердив вчора совєтський пашквіліст Еренбурґ, промовляючи на зібранні британського комітету „друзів миру" на Трафальґарській площі. Еренбурґ твердив, що коли б „росіяни були вислали до Кореї свої війська, так як американці, то сьогодні ми вже були б мали третю світову війну", але — по його словам — Совєти не мають часу думати про війну, бо вони „будують міста і доми".

СОВЄТИ ОРГАНІЗУЮТЬ АВІЯЦІЮ В СХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ

Берлін, 24. липня. — Контрольована західними аліянтами німецька преса повідомила, що Совєти почали в своїй зоні Німеччини формувати перші відділи німецьких повітряних сил, подібно як уже зорганізували сухопутні і морські. Зорганізовані цілком на військовий лад, вони називаються — „повітряною поліцією".

● **Московська комуністична** — „Правда" помістила фотографію полонених червоними корейцями американців, що йдуть вулицями червоно-корейської столиці і несуть транспарент з написом: „Боротьба корейського народу за об'єднання його батьківщини є справедливою — перервіть негайно збройну інтервенцію в Кореї".

● **Австралійський премієр** Роберт Гордон Мензіс є в дорозі до Злучених Держав, де відбуде цілий ряд розмов і нарад

ОЧІКУЄТЬСЯ ЩАСЛИВОГО ПОВОРОТУ ГЕН. ДІНА

Токіо, 24. липня. — Головна квартира ген. Мек Артура вчора офіціяльно повідомила, що командант героїчної 24-ої Піхотної Дивізії, ген. Вилйєм Ф. Дін, „пропав без вісті" під час боїв за тимчасову столицю південно-корейського уряду, Тайджон. Сьогодні вранці адютант пропавшого команданта, лейтенант Артур Кларк, приніс вістку, що він бачив, як ген. Дін відступив з палаючого міста непоранений, шукаючи зв'язку з новою фронтовою лінією. На цій підставі висловлюється надію, що ген. Дін міг заблукатися або був змушений окружною дорогою пробиватися до своїх частин та що він може в кожній хвилині знову з ними злучитися.

БЕЗПОСЕРЕДНЯ ЗАГРОЗА ЧЕРВОНОЇ ІНВАЗІЇ НА ФОРМОЗУ

Тайпеї, 24. липня. — Китайські комуністи почали вчора атаку на остров Квімой, що його вважається ключевим оборонним форпостом Формози та який є важливою морською і повітряною базою національного Китаю. Атаку на Квімой, віддалений не цілих п'ять миль від захопленого червоними китайського континенту, вважається початком інвазії на саму Формозу. Національно-китайський уряд негайно поінформував про це уряд у Вашинґтоні, стверджуючи, що комуністи держать вже в поготівлі сконцентровану до інвазії на Формозу свою фльоту. Це створює нове загрозливе положення, бо Формоза має перед інвазією американську гарантію і президент Труман свого часу дав наказ Сьомій Фльоті Злучених Держав перебрати охорону Формози. Китайський уряд з одного боку хоче знати, чи американські гарантії відносяться теж до таких важливих стратегічних баз, як остров Квімой, як з другого боку бажає відкликання американського застереження щодо націоналістичної акції проти опанованого комуністами китайського континенту.

В СВІТІ

● **Совєти почали заливати** австрійський ринок своїми маловартісними продуктами, імпортованими без заплачення належного мита, або виробленими в Австрії, але без заплачення податку.

● **На зібранні п'ятиколонних** друзів миру" в Лондоні, прихильники Фашистського Союзу сер Освальда Мослі розкинули проти-російські летючки, що їх „друзі миру" дерли на шматки.

● **В Німеччині створено** „Незалежну Комуністичну Партію" з ініціятиви около 100 „вичищених" за неслухняність Москві колишніх комуністичних лідерів.

● **Кавалерійська Дивізія,** що тепер зайняла передові позиції на фронті проти червоних в Кореї, не має, правдоподібно, ані одного коня; вона тільки називається кавалерійська, але своїм характером і вирядом є звичайною модерною піхотною дивізією, з відповідною кількістю транспортових і панцерних автомашин.

● **Англійська преса** в останньому подала багато ілюстрованих повідомлень про виступи української танцювальної групи в Менчестерському повіті.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЯК ПОЧИНАТИ, ТО Й КІНЧИТИ

Американці, визначні люди і звичайні, мають добрий звичай забирати в пресі голос в різних актуальних справах та висказувати свої думки щодо політичних, релігійних, економічних і тим подібних проблем, зв'язаних з якоюсь важною подією. До важних подій треба тепер зарахувати війну в Кореї, безпосереднім наслідком якої є страх перед світовою війною. Саме про це й пишуть тепер американці дуже багато. Одним з голосів про цю справу є стаття П. Вірера, поміщена в Ню Йорк Геральд Трибюн з 21 липня п. н. „Тридцять днів для врятування миру". Що проблема, яку порушив цей письменник і професор европейської та російської історії в Мавнт Галйок Каледж, є важна, а думки автора цікаві, пізнати вже по тім, що одночасно поміщено в редакційній статті коментар на ці думки.

Проф. Вірек признається, що він „ляментує", коли звертає увагу, що то буде з европейською цивілізацією, якби так вибухла Третя світова війна; вона буде цілковито знищена, каже він. Він теж признає, що вона буде знищена і без війни, якщо Сталінові вдасться підбити цілу Европу, а він її певно підіб'є, коли Злучені Держави не проголосять ясно й відверто, що підуть війною проти Росії, якщо вона захоче забирати Югославію і Західний Берлін. Проф. Вірек є тої думки, що Сталінові йдеться головно про Европу. Він тільки вдає, що заінтересований в Кореї, так, як той борець, що вдаряє противника лівою рукою тільки на те, щоб відвернути його увагу від правої, яка вже готова до рішального удару. Ліва рука Сталіна є в Кореї, чи взагалі в Азії, але права — в Европі.

Наступ в Европі зачне Сталін від Югославії, або від Західного Берліна, або й від обоїх одночасно. Це вже означало б світову війну і світову руїну, а щоб так не сталось, Вірек пропонує, щоб Злучені Держави вже тепер, і то найдалі до 30 днів, проголосили, щоб якби так сталося, вони рішені на війну з червоними диктаторами на Кремлі, себто, що тоді війна Злучених Держав з Росією неминуча. Вірек переконаний, що як Гітлер не був би зачинав війни, якби був знав, що Америка піде проти нього, так не відважиться на війну з Злученими Державами теж і Сталін, якщо певно знатиме, що до такої війни дійсно прийде. Так думає Вірек врятувати Европу від нової війни і знищення її цивілізації.

Як слушно завважує „Геральд Трибюн", президент Труман заявив дуже ясно, що нова советська аґресія означає війну Америки з Росією. Ця ґарантія відноситься теж і до нападу на Югославію та Західний Берлін, тим більше, що якраз про ті два „слабі місця" в Европі було найбільше мови перед виголошенням послання президента в Конґресі. Отже ґарантія, якої Вірек домагається; уже є. Так що з цього? Чи це вже є врятування миру і цивілізації в Европі? Чи це є ця розв'язка, на яку ждуть сотні мільйонів людей, які мучаться під варварськими комуністичними режимами? Чи за ціну хвилевої передишки треба американським воякам тепер проливати кров в Кореї, яка й так малощо варта як для Сталіна, так і для Злучених Держав? Чи на таку розв'язку треба видавати Америці дальші десятки біліонів долярів і переводити нову тотальну мобілізацію?

Нам здається, що тепер не пора на ніякі „алярми", а тільки на холодний і розважний але остаточний розрахунок з комуністичною тиранією та з кремлівсько-московським варварством і імперіялізмом. Інакше — цивілізація пропаде й варварство переможе.

ПРЕЗИДЕНТ ПРО НАПАД НА КОРЕЮ

Звернення президента Гері С. Трумана до Конґресу з дня 19 липня 1950 р. вважають загально важливим історичним документом. Воно обіймає 5,500 слів і в першу чергу звітує положення Кореї і діяння Злучених Держав в порозумінні з Обєднаними Націями. Президент не тільки пригадує події, але й подає причини, які дали притоку до різних діянь. Теж не закриває хто є винуватцем аґресії і тим дає підставу до осуду історією тих осіб і країн, які поламали засади міжнародного права і Чартеру Обєднаних Націй. Президент згадав багато різних важливих справ, що розміри малої статті не всилі обняти цього матеріялу. Тому обмежимось до найголовнішої справи, себто виясннення у справі Кореї. Це вияснення таке:

В год. 4 ранку в неділю 25 червня 1950 р. — корейський час — збройні сили, які находилися в Кореї на північ від 38 географічного рівнолежника, напали на (південну) Республіку Корею. Ця республіка була встановлена як незалежна держава в серпні 1948 р. на підставі вільного голосування, переведеного під опікою Обєднаних Націй. Початково республіка мала обіймати цілу країну, одначе Советський Союз, який зайняв північну частину країни поза 38 рівнолежник, не згодився на те Злучені Держави Америки і більшість країн, приналежних до О. Н. признали Республіку Корею і хотіли допустити її в члени О. Н., але Росія на те не згодилася.

Один день перед нападом давніше наставлена Комісія О. Н. для справ Кореї покінчила свою чергову обїздку і ствердила, що армія Республіки Кореї була зорганізована для оборони. Комісія заявила, що ця армія не мала важкої зброї для атаки. Дня 25 червня, в кілька годин після інвазії, комісія вислала звіт до О. Н., що напад з півночі прийшов без остороги і без провокації. Тому атака на Республіку Кореї є звичайним визовом, зверненим проти засад Чартеру О. Н.

Через те зайшла потреба наглого діяння. На прохання ЗДА Рада Безпеки О. Н. зійшлася в Ню Йорку вже в 2 год. пополудні в неділю 25-го червня, отже зараз по атаці на Корею. На цьому засіданні Рада ухвалила резолюцію з зазивом до негайного стримання всяких ворожих кроків з відповідною загрозою за непослух. На засіданні не було представників Советського Союзу і советський уряд відмовився підтримати резолюцію. Атака тривала дальше. Треба було перевести евакуацію американських громадян і для її охорони американський військовий губернатор Японії ген. Доґлес МкАртур дістав уповажнення вислати зброю оборонцям Кореї. Туди виїхала Сьома американська фльота з Филипин.

Коли в понеділок 26 червня наїзники не спинили свого походу, на підставі однодушної ухвали Ради Безпеки президент Злучених Держав, виповнюючи постанови резолюції О. Н., наказав американським збройним силам дати підтримку оборонцям Республіки Кореї.

З діянням О. Н. і ЗДА погодилися 53 країн і О. Н. звернувся до уряду Злучених Держав настановити команданта збройних сил О. Д. для підтримки оборони Республіки Кореї. Таким командантом став ген. Доґлес МекАртур. Дня 27 червня Америка звернулася з проханням до Советського Союзу вплинути на уряд Північної Кореї, щоб він спинив наїзд. Росія зайняла становище, що Північна Корея була спровокована нападом Республіки Кореї та що тому діяння О. Н. є незаконне. Становище Росії є в простій суперечности з дійсними фактами.

Після того президент ЗДА видав цілу низку заряджень, і вислав армію до Кореї. Оборона йде завзято і завдяки їй напасникам не вдалося опанувати Корею. Інші нації приготовляють свої війська для оборони Кореї.

Америка не має наміру займати чужі території, одначе мусить стати в обороні Формози, щоб її не зайняли китайські комуністи. Все робиться на підставі порозуміння з країнами Північного Атлантійського Пакту і договору з Ріо де Жанейро. Положення вимагає, щоб ЗДА дали посилену допомогу. Тому Конґрес мусить ухвалити відповідні фонди, приблизно у висоті десять біліонів долярів і дати відповідні повновласти президентові до дальшого діяння. Треба перевести економічні зарядження у внутрі ЗДА з належним поспіхом.

Нам треба приготовитися проти дальшого поламання міжнародного миру і проти дальшої аґресії. Події в Кореї такі важливі, що їх наслідків не можна недоцінювати. Хто зважиться на дальшу аґресію, мусить знати, що це може завалити теперішню структуру світового миру. Світовий комунізм пустився на дорогу аґресії і ми не сміємо уступати перед небезпекою.

„Американський нарід, разом з іншими вільними народами, глядить на нову добу у світових справах. Ми хочемо мати світ, в якому всі народи могли б жити в мирі і на волі. Ми підемо цим шляхом з відвагою і вірою, бо в наших серцях горить вогонь волі. Ми воюємо за свободу й мир — з Божою допомогою нам пощастить", заявив през. Труман у своїх кінцевих словах.

Іван Кедрин.

У РОКОВИНИ ВІДСТУПУ УГА ЗА ЗБРУЧ

„Ой та зажурились Стрільці Січовії,
„Як Збруч річку проходили..."
(Роман Купчинський)

„Чого вони властиво мали журитися, коли чейже переходили тільки з одного кусня української землі на другий? Та ще й мали получитися з другою українською армією і разом воювати проти большевиків?!"

Такі філософські сумніви під власною адресою висловлював нам з усмішкою недавно сам автор цієї пісні, доказуючи ними ту прикметну рису всіх інтелігентних людей, якою є почуття гумору. Очевидно, що кожний із нас, дивлючись на свої слова і діла заперед 30-ти з гачком років, може висловити неодин сумнів. Молоденький Усусусівський поет-композитор переживав тоді історичні українські дні так, як їх переживали всі галицькі уроженці, що бачили програну свого визвольницького зриву проти Польщі. Гасло „через Київ на Львів" було гаслом політично мудрим: воно обов'язує по нинішній день постільки, що засадою кожної національної (державної) політики є зосереджувати головну енергію на центральних, найважніших для нації (держави) потребах.

Але сьогодні і тоді і завжди обов'язував мешканців окраїн — боронити ці окраїни рідної землі найрішучіше перед найбільшим наступом сусідніх культурницьких впливів і політичних зазіхань. Тому мешканці всіх окраїн всіх великих етнічних територій були і є завжди найтугіші: французькі ельзатці й лотаринці, польські познанці, німецькі південні тирольці. Тугими стали впродовж сторіч мешканці західних окраїн великої української землі. Шісьсот років польонізаційного натиску не в силі були приспати вірности вірування батьків не тільки у галичан між Сяном і Збручем, але й на Засянні і на Лемківщині і на Холмщині та Підляшші. І треба було аж советського „визвольника", щоб отих найтугіших оборонців найдалі на захід висунених українських фортець — безпощадно виселено, викинено з землі їхніх пра-прадідів.

Від Наддніпрянської України віяло в Галицьку Україну вітрами національно - літературного відродження і суспільницького поступу і глибені політичної думки. Котляревський і Шевченко і Драгоманів і Грушевський і великі наддніпрянські меценати, як Евген Чикаленко і Милорадович, запліднювали Галичину духово і помагали їй своїми особами і своїми фондами. Але й Галичина ставала для Наддніпрянщини своєрідним „Пємонтом" у часах, коли за Збручем запанувала політика „не било, нет і не будет". Були галичани і перед першою світовою війною всеукраїнськими соборниками, аде сторіччя боротьби, щоб Західна Україна дійсно не стала „польськими кресами" сформував у них особливу любов і вірність до тієї „вужчої батьківщини", на котрій вони народились, жили, боролися і яку тратили. Вістки про вибух революції в Україні, про проголошення української державности, про бої у Києві та по всій Наддніпрянщині, про Берестейські переговори і мир — страшенне хвилювали всіх галичан, викликали серед них небувалий підйом, були для них в польсько-українській дійсності вістунами визволення, спасення. Проте 1. листопад 1918 року, коли молоденький вояк завісив над ратушем м. Львова жовто-блакитний прапор, став насправжнім найбільшим святом усіх галичан, які для великої української держави здобували і закріплювали ці західні землі.

І робили це добре. Очевидно, може в отому 8 і 1/2 місячному періоді Західно-Української Республіки було теж чимало аматорщини, чимало імпровізації і дилетанщини, однаково у політиці, як адміністрації і військовості. Адже з австрійської армії і українці одідичили старшин найвище в ступені майора, бо нарід, де були лише дві верстви: „хлоп і поп", — бокував від військових шкіл і вважав, що військовий старшина — це щось багато гірше і нижче від священика, адвоката чи вчителя. І тому війна з Польщею не йшла так, як могла б іти, коли би був від перших днів інший командний склад, і тому й у політичній ділянці зроблено багато помилок, що смертельно пімстились (згадати хоч би перечулено-демократичний лібералізм української влади у Львові, яка повних три тижні залишала на волі всіх польських діячів, які на українських очах орґанізували спротив і мобілізували протиукраїнський фронт). Проте, при всіх тих хибах, переворот 1. листопада був справжнім, дійсним, військово зразково переведеним переворотом, перейняття влади у Львові й усіх стало доказом великої української зрілости, організація Української Галицької Армії дала у висліді дійсну, регулярну, з д и с ципліновану військову силу. І тому нічого дивуватися, що „зажурилися" відступаючі за Збруч Стрільці,

„що стільки народу
лягло за свободу,
встоятись не було сили..."

Були б журилися ще більше, як би були прочували, що в „чотирокутнику смерти" загине Українська Галицька Армія, що гасло „через Київ на Львів" залищається по нинішній день лише гаслом, із котрого глумиться дійсність, яка об'єднала Київ і Львів одною соборницькою трагедією. І ніби проблема є та сама і доля народу де-де гірша, як була навіть у днях від 16 до 22 липня 1919 року, коли неодин вояк УГА оглядався на назбручанському мості назад. А все ж — інші часи, інше світовідчування, інший підхід, навіть в того самого автора стрілецької пісні. Думав він тоді про Львів, про Варшаву. І мріяв:

„...Вернуться ще тії
Стрільці Січовії,
Задрожить тоді Варшава..."

Так було тоді, а сьогодні думаємо про цілий Схід Европи, який нині є арсеналом зброї всього світу, а завтра буде — яким? Чи знову виринуть Денікінські марева, чи знову повстають, як не воєнні то політичні „чотирокутники смерти"?! В усякому разі рефлексії, що їх викликує пісня мого приятеля, не є веселі: ані щодо минулого, ні щодо майбутнього.

Ольга Мак.

„ЄЖОВЩИНА"

(Уривок з автобіографічних матеріялів).

46)

— Боже, Боже!!! Чим я тепер відпокутую страшну провину своєї байдужости?!!! Чим? Сльозами? Ха-ха-ха! Сльозами! Тим дешевеньким викупом, що є все на поготові в лукавого покоління Еви на всі випадки життя?...

А мій обов'язок наказував не роздумувати, не важити наперед вислідів своїх вчинків, а — діяти! Я мусіла покинути роботу, родину, мусіла їздити скрізь і добиватися, плакати, благати, вимагати, навіть продати душу! А як — ні, то розділити його долю!!! Діти? Діти мали такі самі обов'язки, хоч ще не розуміли їх!

І тепер мій обов'язок наказував мені зректися сподіваних змін для себе ,забути небезпеки непевної подорожі, не зважувати вислідів, а їхати і робити те, що можна зробити, як його мати!

Я мушу перемогти себе, свій страх, свою ненависть, огиду і — їхати; Їхати!!!

Так говорив мені голос сумління. Але проти нього змагалось два інших: голос розуму і голос інстинкту.

— Даремне! — кричали вони. — Даремне! Його не врятуєш, тільки запропастиш своє життя і життя стоїх дітей! Не можеш їхати! Не смієш їхати!!

Моє омертвіле серце, раптом прокинувшись до життя, роздиралось, і я гризла руки з відчаю.

— Що мені робити· Як мені поступити?...

Мої думки несподівано уриваються:

— Сусідко, чи ви дома? — почула я голос Федора під вікном.

— Дома. А що?

До мене приступає сусід і, озираючись по сторонах, говорить приглушеним голосом:

— Я прийшов вам сказати, що в місті почалися розстріли всіх підозрілих... Втікайте!... Втікайте з міста, або принаймні з мешкання!... Подивіться, — показав рукою на червоні заграви, що виднілися в різних кінцях міста, — це палять документи в НКВД, в міліції і у всіх інших установах... Я чув, що в НКВД були заготовлені списки на „ліквідацію" всіх родин заарештованих і всіх тих, хто був бодай коротко ув'язнений... Але в останній момент хтось через неуважність, а може й навмисне, вкинув ці списки в огонь... Тепер ловлять тих, кого пам'ятають.

Тут Федір починає мені перечислювати знайомі прізвища, кого забрали в НКВД, кого застрілили на вулиці при втечі і кого розстріляли у власному помешканні.

— Вам загрожує страшна небезпека!... Кажу ще раз: тікайте! Німці є в сорока кільометрах від нас. Тепер глупо вмирати! Переховайтесь десь цих останніх два-три дні... Але вже втікайте, зараз, в цій хвилині!

— Втікати? — зриваюся з місця. — З дітьми?

— Це вже рішайте самі. Я сказав лиш те, що вважав своїм обов'язком сказати...

— А ви?

— Я мушу завтра зголоситися до війська... Прощайте!

Я хапаю дитячі плащі, вибігаю надвір, знаходжу свекруху разом з дітьми в садку і починаю їх вбирати. Одночасно переказую матері останні новини і повідомляю, що мушу зникнути.

Свекруха розгубилася.

— Але ж куди ти будеш тікати? Хто тебе прийме? А як спіймають?... А діти?...

Не відповідаю: я сама ще не маю окресленого пляну дії.

— Почекай, — лебеділа далі мати. — Хай принаймні стемніє!... Як же так втікати? А що ж діти будуть їсти?... Візьми якісь річи, то може щось для них виміняєш!... Цариця Небесна, заступи сохрани і помилуй!... Візьми бодай годинника на всякий випадок.

В цьому моменті нашої розгублености здалека доноситься зловіщий гул... Літаки!

Я вперше від початку війни почуваю страх.

— Тікаймо! — кричу до матері. — Тікаймо!

Як стоїмо, так пускаємось бігти. Починають ревіти опізнені сирени!... Добре, що мешкаємо майже на краю міста, і нам лишається кілька кварталів, щоб вибігти в поле. Але не добігаємо навіть половини дороги, як гул чується просто над нами. Ми падаємо під якийсь паркан, тісно притулившись одне до одного. В повітрі роздається різкий свист, а за ним потужні вибухи кількох розірваний бомб. Земля глухо гуде і колишеться. По хвилині перерви атака починається наново ще з більшою силою.

Я тулю голівки переляканих дітей до своїх грудей і думаю тільки про одне: як смерть, то нехай для всіх зразу!...

Нарешті бомбардування припинилося, літаки відлетіли, а ми все ще лежимо, боючись поворохнутися, і не віримо, що є врятовані.

— Місто горить! Подивіться на місто! — гукає хтось поблизу.

Ми встаємо і каменіємо на вид страшної картини: все місто було в огні. Десь тріщали і падали великі будинки. чулися крики людей, здіймалися до неба високі стовпи вогню і знову чулись вибухи. Це вибухали маґазини з амуніцією.

Тепер тікати!...

Біжимо далі, натикаючись на таких самих переляканих людей. Одні бігли вперед, обганяючи нас, другі бігли в противнім напрямі, осатанілі від жаху, з клунками і дітьми на руках.

По якомусь часі опиняємось за містом серед моря дозріваючого збіжжя і йдемо повільнішим кроком. Перед нами і поза нами виднію́ть постаті людей, що спішать геть в той напрямок, де видніють села.

Діти вже не можуть далі бігти, а ми так само помучені і не в силах їх нести наруках. Сідаємо край дороги трохи відпочити.

Над містом стояла зловіща заграва. Море полумені коливалось, переливалось під подувами вітру і набирало різних відтінків у вечірніх сутінках. Раптом на краю міста почав здійматися вгору новий пожар, цілком неподібний до інших. Полум'я било яскраво і потужно, не змішане з димом.

— В'язниця горить! В'язниця!... Облили бензиною!... Тільки від бензини є такий вогонь!... — кричали з жахом перехожі.

Я глянула в ту сторону, потім перевела погляд на свекруху і закричала. Не знаю, що більше потрясло мною: чи вигляд палаючої могили з сотнями живих людей, чи невільне порівнання з іншою в'язницею... чи божевільний вигляд матері. Вона була така страшна, як виходець з пекла: з безтямними очима і широко розкритими ротом ковтала повітря, мов риба викинена на сушу, а старечі руки конвульсійно рвали комір блюзки.

Співець українського відродження

ОЛЕКСАНДЕР ОЛЕСЬ
(До роковин смерти)

2)

Але ще більше значення в літературній спадщині Олеся має його громадянська лірика. Вона зробила ще більший вплив на сучасників, ніж особиста суб'єктивна лірика Олеся. Щирий гуманіст, великий патріот, непохитний борець за національне і соціяльне визволення свого народу з кайданів московської неволі — Олесь не міг обмежитися тільки оспівуванням природи та особистих настроїв. Він не міг бути байдужим до людського горя і неправди:

„Що мені з того, що сонце весняне
Скоро засяє в промінних ясних, —
Людність з ним вмісті сміятись не стане,
Здавлена щемками дум крижаних.

Що мені з того, що жайворон в полі
Буде про волю, про небо дзвонить, —
Людність не зірве кайданів неволі
Людність не стане по-людському жить!

Поет відкидає гасло „мистецтво для мистецтва", поет-громадянин не може спокійно захоплюватися красою природи і малювати її в своїх творах. Поет-громадянин не може бути байдужим до горя і страждань поневоленої країни:

Поглянь, — ось-ось почне смеркати,
А там і літня ніч злетить,
Почне циганкою дурить...
О есть про що пісні складати.

Коли ж ввесь край нечутно плаче,
Гине розтоптаний в смітті,
Кона розп'ятий на хресті, —
Тоді забудь красу, співаче!..

Тоді вкривайтесь пилом струни,
Навік, улюблена, прощай,
А ти, бурлако, руку дай
І — в путь, під стріли і перуни!

Олесь кидається в гущу боротьби, „під стріли і перуни". Його зброєю, його мечем є слово, гостре, палке, полум'яне слово великого поета-громадянина. Олесь перестроює свої струни на інший лад:

Лишу я співи про красу,
Забуду власні жалі
І з гір високих понесу
Народові скрижалі!

Ніжний лірик шукає нових слів, які б стали гострою зброєю у боротьбі проти неправди і неволі:

Не слів мені, а стріл крилатих і стальних,
Я хочу вам про рідний край казать,
Я хочу ними кидать і влучать
В серця катів і зрадників лихих.

Проте не зрікається поет і „ніжних слів", але їхнє призначення тепер інше. Словами „стрілами крилатими і стальними" поет б'є „катів і зрадників лихих". Натомість словами ніжними, сердечними, ласкавими поет хоче уйняти „народній біль", хоче лікувати народні рани:

Не слів мені, о ні! не слів, а ніжних хвиль.
Хай плещуть хвилями пісень моїх слова,
Хай кожна рима рани облива,
Хай кожний спів уйма народний біль.

Олесь бачить навколо картини насильства на знущань:

Ті ж тюрми, і ярма, і гніт на землі...
В сльозах мої сестри і браття в кайданах.

Національна несвідомість народу, пасивність, покора темної поневоленої маси — ось що становить трагедію передреволюційної України:

В огні палає Україна,
Але на крик несамовитий
Ніхто з синів її не йде,
І дзвін, камінням розбитий
В повітрі більше не гуде.

Найбільше болить поетові денаціоналізація, брак національної свідомости:

Косять коси, луг голосить,
Косять, косять косарі,
А в душі моїй співають,
Срібло струн перебірають, —
Грають, грають кобзарі.

Поет бачить в постатях цих кремезних косарів нащадків славних козаків, які боронили волю України. Тепер ці дужі сини України марнують свою силу на чужій роботі, вони навіть своє національне ім'я забули. Несвідоме темне селянство не розуміє завдань сучасної доби, не розуміє й не оцінює жертовности кращих синів України, які за народні інтереси гинуть у тюрмі, на засланнях. Ще Леся Українка порівнювала наш нарід тих часів з сліпим дитям, що катам віддає своїх поводаторів. Так саме і Олесь з болем тяжким відзначає цю трагедію. Борці за волю України зазнають не тільки переслідувань, а що найгірше ще й образ та глуму з боку тих, за чиї інтереси вони борються:

Везли їх стомлених в тюрмі, за ґратами,
Везли, щоб там в краях холодних
Згноїти велетнів народних.
І ось вони на мить одну спинилися
І на селян крізь ґрати задивилися.
А ті стояли, як каміння,
І хтось, лузаючи насіння,
Дивився на вікна і сміявсь:
„А що, голубчику, попавсь?"

Рабський дух земляків, а особливо зрадництво викликає у Олеся найбільше обурення:

Прокляття, розпач і ганьба!
Усю пройшов я Україну,
І сам не знаю, де спочину
І де на стріну я раба!

З гнівним картанням звертається поет до перевертнів, зрадників, до „пустоцвітів", що зросли на ниві України:

Ой, і пишно ж розцвіли ви,
На убогій рідній ниві,
Рясно цвітом її вкрили —
І червоні, й сині, й білі.
Чом же бідному народу
Не дали ви й досі плоду?
Вітер віє із півночі,
Цвіт летить за ним охоче,
Тільки када стебланиві,
Що ростуть на ній щасливі,
Тягнуть сили, точать соки,
Розривають на всі боки.
Ой, народні пустоцвіти,
Доки будуть вас терпіти?
Доки будете рости ви
На грудях слабих у нив?
Гей! Серпи я бачу сяють, —
І женці пісні співають.

Поет з ненавистю і гнівними докорами звертається до перевертнів-зрадників, що пішли за силою:

І в найми душі віддали
І клад, що вам діди сховали,
На скибку хліба проміняли.

Революційні події 1905 року захоплюють Олеся. В цих бурхливих подіях поет знаходить нову велику красу, перед якою спинився в захваті:

Яка краса — відродження країни!
Ще рік, ще день тут чувся плач рабів,
Мовчали десь святі під попелом руїни,
І журно дзвін старий по мертвому гудів.
Коли відкільсь взялася міць шалена,
Як буря, все живе схопила, пройняла —
І ось — дивись: в руках замаяли знамена
І гімн побід співа невільна сторона.

„Біблійний патос, — каже С. Єфремов, — надхнення пророка вчуваються іноді в піснях, що справді стрілами крилатими влучають „в серця катів і зрадників гидких":

Вам казано — любіть братів,
Діліть добро, не будьте псами,
Бо Бог в рабах запалить гнів
І піде вас судить з рабами
І вчинить суд страшний над вами...

Поет закликає народ до збройної боротьби з царським самодержавством:

Гей, до зброї! Бийте в дзвони!
Будьте смілі, як дракони!

Здобутки революції 1905 року недовгочасні. Запанувала реакція, почалися арешти, розстріли, заслання, в країні шаліли чорносотенці, влаштовуючи криваві погроми. Олесь відбив нові настрої громадянства: зневір'я, розчарування, сум:

Стою один... журюсь самотно на руїні,
Співаю щось помалу і без слів...
Нудні мої пісні, як нудно на Вкраїні
Серед могил і зламаних хрестів.

Поет з великим співчуттям ставиться до жертв царського терору, жертв погромів („Над трупами", Жалібна пісня"). З почуттям великого гніву і ненависти до ворогів поет малює страшні картини розгулу чорносотенної реакції:

Стало знов темніше... хмари позвисали,
Вилетіли сови, вибігли шакали,
І ревуть і виють, і шукають тіла...
Полилися сльози, кров зачервоніла.

Поет оспівує безстрашних борців за народню справу, героїв революції, що голови свої положили за свободу:

Як леви, боролись вони за народ,
За правду народнього діла,
Життя їх стрівало тернами негод,
А смерть їх безсмертям зустріла.

Поет вірить, що ніякий терор, ніякі переслідування, ні тюрми, ні заслання, ні смертна кара не зможуть спинити боротьби, що кінцева перемога буде на боці народу:

Стріляйте, вішайте, катуйте,
Пакуйте в селах і містах,
Стократ з собою федеруйте
І розпинайте на хрестах.

Зерно посіяне в негоду,
Кривавим маком розцвіте,
Іприйде воля для народу,
І зійде сонце золоте!

(Кінець буде)

Н. Щербина

О. Н. БЕЗ КОМУНІСТІВ

Після провалення пляну Трігве Лі на „двадцятирічне світове замирення" світ ще раз, і на цей раз з усією ясністю, зрозумів вовчу натуру росіян, яким подібні пляни потрібні лише як димова завіса, приховуючись за якою, вони свій, опрацьований п'ять років тому, плян, загарбання світу здійснюють твердо й неухильно. Два-три роки тому перед Сталіном стояло, здавалось, непереборне завдання — прибрати до рук невичерпний людський резервуар Азії — Хіну. Навдивовижу, в наслідок безтурботности демократичних держав, величезна Хіна майже сама вскочила в пащеку ненажерливої, імперіялістичної Москви. Треба було лише опрацювати плян наступу, розставити совєтських керівників по штабах комуно-хінських армій, дати зброю і одночасно повести відповідну широку пропаґанду проти національної Хіни, за комунізм. Приєднання сил Хіни до комуністичної московської імперії принесло тріюмф московському імперіялізмові. Адже Хіна, з її майже пів більйоновим населенням, — вирішальна сила в Азії. Вирішальна, бо там, немає таких суперечностей хоч би на релігійному ґрунті, як наприклад в Індії. Хіна більш, як подвоїла фізичні сили совєтів.

Совєти добре зрозуміли, що хінські злидарі, підперчені совєтською досконалою пропаґандою, за шматок хліба зважаться на будь-яку авантюру, хоч їхні рідні, непридатні до війська, і вмиратимуть масами. Така психіка хінця. Сталін зрозумів, що в своїх плянах загарбання світу він мусить орієнтуватися передовсім не на культурну Европу, а на відсталу, темну й злиденну Азію. Бо тільки темні маси можна найлегше підбити до походу проти заможніших верств населення (нібито в цьому корінь злиднів!), вірніш, підбити до грабунку й збагачення. Сталін думає тепер руками хінців, корейців, встнамців завоювати Азію. Тут він має на меті: 1) збереження росіян для нападу на Европу, де його аґенти збирають тепер підписи проти війни, і 2) в усякий час сказати світові, що СССР не бере участи в війні, а тільки хінці, корейці, встнамці та „добровольці", якими, звичайно, будуть росіяни — танкісти, літуни, начальники штабів. Щождо зброї, то в СССР її стане більш, як для Азії. Адже після другої світової війни совєти не тільки звузили виробництво її, а, навпаки, збільшили в кілька разів, і за п'ять років нагромадили величезні запаси зброї. Одночасно за ці роки вони підготували потужні армії, озброєні до зубів найновішою технікою.

Від своєї програми наступу на світ Сталін тепер не матиме наміру відмовлятися. Корея — тільки перший етап 3-ї світової війни, де одночасно випробовується зброя і стратегія обох противників. І ніяка балаканина, ніякі нові меморандуми не перешкодять його плянам кинути світ у хаос полум'я, винищення, румовища, прагнучи здобути ввесь світ саме тепер, протягом одного року, доки ще Злучені Держави Америки не мають водневої бомби, тобто, фактично не мають воєнної переваги.

Коли ж деякі політичні діячі західніх демократій пропонують людяні переговори, то совєти удають, що вони саме й прагнуть до того. Це вони роблять для того, щоб виторгувати вигідне собі становище, спритно обдурити, а потім обрехати противника перед світом, що вони, винуватцями яких є вони самі, совєти, і далі знову продовжувати ту саму політику, проти якої демократії збирались переговорювати з ними. Така шахрайська поведінка совєтських державних діячів у СССР має назву „совєтської дипломатії"; вона виходить із загальних засад комунізму, ознакою якого є аморальність. Ба й не дивно! Рушієм сучасного комуністичного суспільства є: удержавлена брехня; придушення будь-якої свободи особи; ненависть одного до одного всередині своєї країни і одночасно ненависть до закордону. Психіка керівників совєтської політики нічим не відрізняється від психіки розбійників з широкої дороги. Тож не дивно, що всяку поважну пропозицію з боку західніх демократій вони „пропробляють" по-шахрайському.

Так сталось і з мировою пропозицією генерального секретаря ОН Трігве Лі. Вона була потрібна совєтам, щоб прикрити нею вже підготований наступ на Корею, пустивши в світ брехню, нібито напали південнокорейці.

Важливе те, що пропозиція Трігве Лі набрала конкретної форми у вигляді меморандуму після півторигодинної розмови генер. секретаря ОН з червоним диктатором. Заява ж Лі після повернення з Москви, 6-го червня в Лейк Соксесі: „відсутність червоної Хіни в Об'єднаних Націях унеможливлює розв'язку холодної війни" і далі: „хінське питання повинно бути негайно вирішене" — відкривала шлях до ОН хінським і московським комуністам з правом „вета" під час війни. Своїм настирливим домаганням відчинити двері комуністам до ОН Трігве Лі, як здається, хотів розвалити ОН зсередини, дати комуністам право диктувати свою волю світові з трибуни ОН, тобто дати можливість комунізмові запанувати в світі. Якщо додати до цього ще й пункт з меморандуму Трігве Лі про „роззброєння", то стане ясно, на чию руку ці старання. Совєти скористалися з меморандуму „необачного" генер. секретаря ОН, а після віддячили йому відром помий на його голову. Так совєти вміють організувати світову громадську думку на свою користь.

А чого варта заява Трігве Лі з 26 червня, тобто вже після нападу комуністів на Корейську Республіку. Він, як повідомляють з Лейк Соксесу, казав, що таки поїде до Европи „переконувати французів та англійців про необхідність поступки совєтам у справі комуно-хінського представництва в ОН". Після поховання меморандуму Лі в руїнах Кореї, під ударами зброї комунізму, ця заява хіба є угодовством або капітуляцією перед комунізмом, потурання аґресорові?

Немало дивує й намір Лі в цей відповідальний час, коли треба рятувати світ, поїхати у відпустку до Норвегії та що з закликом про відправу до Кореї військ звернувся до країн-членів ОН тільки 14 липня, а не 28 червня, коли Рада Безпеки ОН дала про це своє ясне вирішення.

Тим часом корейські комуністи, керовані російськими військовими фахівцями, здобули пів Південної Кореї і надихнули цим успіхом кремлівського диктатора. Диктатор через своїх посіпаків шукає „порозуміння в справі Кореї", щоб відвернути увагу світу від подій на фронті і продиктувати свою волю. Вірніш кажучи, Сталін знову шукає політичних діячів з великими наерочениими вухами, що, як він гадає, на його жест зразу прибіжать до нього з підлесливим: „Чого звольте, генералісімусе?" та з підлабузницькими меморандумами. Громико вже мав розмову з англійським послом у Москві Келлі — про що? Не про що інше, як, „про способи ліквідації корейського конфлікту"!

Світово демократична дипломатія мусить звернути увагу на цю нову совєтську методу досягати успіхів не тільки розмовами, а під тиском зброї, в цьому разі війни в Кореї.

Одночасно совєти, переговорюючись з представником Англії, прагнутимуть багато пообіцяти англійцям і розсварити їх з Америкою.

Отже руками Громика Сталін закинув гачок. Чи ж піймається рибка? Та не встиг він закинути гачка, як уже озвався президент Індії Неру з суто угодовським закликом: „Комуністична Хіна мусить бути прийнята до ОН. Національна Хіна мусить бути виключена... Повернення СССР до ОН..." Чого більше треба? Хіба це не повторення недавніх фантастичних марень Трігве Лі?

Та голоси поодиноких політиків, що заплутались у своїх поглядах, линаться запізненими компліментами на адресу хижих гієн комунізму. Народи не підуть за цими голосами. Світ щораз більш прозріває й більш розуміє московських убивців, на чорних душах яких тяжіють мільйони замучених, невинних жертв. Труман — приклад рішучости в ставленні до червоних ворогів людства, приклад для всіх демократичних народів. Демократії зроблять свій тверезий висновок. Виявом їхніх поглядів є заява колишнього президента Злучених Держав Америки Герберта Гувера. Протягом останніх двох і пів місяця він уже вдруге дає напрям діям ОН. Він пропонує виключити комуністичні держави з ОН, як табір протилежно ворожий демократіям. Вперше про це він сказав на початку травня ц. р. на зібранні американських видавців; удруге — нещодавно на відкритті пам'ятника В. Е. Вайту. Гувер підкреслив: „Москва прагне перетворити ОН на знаряддя совєтського імперіялізму. За допомогою ОН комуністи прагнуть посіяти в світі страх і хаос. Корейська війна є проба сил. Москва хоче з'ясувати, як далеко піде наша політика утихомирення". Він пропонує „перетворити ОН на сильну міжнародню організацію, ізолювати комунізм у тих країнах, що він їх уже поневолив..."

Так, тільки так можна ставитись до комунізму. Совєти бояться рішучости й сили. А балачки, пляни, меморандуми, ноти вони вважають ознакою безсилля й боягузтва.

Справді треба дивуватися: як це сталося, що в ОН поруч з представниками демократичних країн сидять нечувані убивці, гієни з кров'ю на пащеках, тоталісти й тирани, що все своє життя вправляються в народовбивствах, перевершивши тиранів усіх епох?!

Цілком зрозуміло, єдиний порятунок людства — раз і назавжди вигнати комуністів з ОН і всіх інших міжнародніх організацій. Бо комуністи перебувають в ОН лише як вороги цього парляменту народів, як аґенти, шпигуни, диверсанти Москви. Ніколи ні одного комуніста Москва не посилала закордон без спеціяльної підготовки і без шпигунських інструкцій.

Проти запеклого ворога людства і палія війни — комунізму, проти його зброї демократичний світ також рішуче виставить одну відповідь: зброю! Тільки сила може уговтати скажених собак червоного фашизму. Це для них будуть єдині й найдоцільніші ліки.

УКРАЇНСЬКИЙ МАРМУР НА БУДОВУ МОСКВИ

Від довшого часу в Москві провадяться роботи по спорудженню висотних будівель, і нових станцій метро. Це для того, щоб показати чужим і своїм, наче „ми не гірші Америки". Для робіт партія і уряд не жалують ніяких коштів. На будову спроваджують декоративний камінь з усіх кінців СССР. Станція метро Комсомольська, яка має бути однією з найкрасивніших і найбільших у Москві, буде побудована з узбецького мармуру й українського граніту. З чорного українського лябрадору, білого уральського і рожевого грузинського мармурів будуть побудовані станції Ботанічний Сад, Новослободська і Красна пресня. Великі партії мармуру з України, Грузії, Вірменії і Азербейджану уже надійшли до Москви.

Голоси Читачів

До характеристики політики гетьмана Мазепи

Ядерна оцінка політики гетьмана Івана Мазепи публіцистом Іваном Кедрином („Іван Мазепа, як символ", „Свобода" з 14 липня 1950, ч. 161) більше згідна з обслідуванням усього джерельного матеріялу до цієї проблеми, ніж проби історика д-ра Бориса Крупницького „виправдати" тактику нашого гетьмана „психологічною методою" та „елементами залізної логіки обставин". („Мазепа в світлі психологічної методи", Авгсбург 1949). На відношенні Мазепи до Москви заважило багато православія. Як протектор усього православного Сходу Мазепа пособляв переселенню вихованків київської могилянсько-мазепинської Академії для культурної праці на Московщину, що широко обговорив К. Харлампович в обємистій книзі про український вплив на московське духовне життя (Малороссийское влияние на великорусскую духовную жизнь, Казань 1914, т. I). Всі ці поклонники духовної місії нашого гетьмана на Московщині пропали для України, деякі з них як Степан Яворський, православний святий Дмитро Тупталенко Ростовський заняли високі щеблі в московській церковній ерархії. Завернули Мазепу з його довголітнього шляху щойно в 1705 р. заклинання полковників Дмитра Горленка й Данила Апостола, на лихо, рік пізніше після зліквідування ним за перехилення на бік польських шведофілів довголітнього свого приятеля хвастівського полковника Семена Палія, речника об'єднання правобережної України з Гетьманщиною. 1704 рік прогавив Мазепа, коли ув'язнив Палія і відіслав його Москві й тимто інтуїтивно відчув Шевченко в цьому причину полтавської катастрофи („Іржавець"). Очевидно у хвилині зриву Мазепи Москва повернула Палія з Сибіру на Україну, переконуючи його, що у всьому завинив Мазепа. Не останньою з царського наказу кинув анатему його попередній панегірист наглядач московського патріярхату Степан Яворський. В цій анатемі на протектора православного Сходу був не тільки траґізм довголітнього щедрого меценатства Мазепи для всіх православних церков, бо згодом ця анатема, затемнюючи добродійства гетьмана для православної церкви, не дозволяла таким історикам як Микола Костомарів об'єктивно оцінювати діяльність Мазепи.

Д-р. Микола Андрусяк

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Нотатки з совєтської преси)

„КОМУ ДОБРЕ ЖИВЕТЬСЯ НА РУСІ"

Таку проблему вставив було колись до своєї творчости відомий російський поет Некрасов. Три селян посперечались над тим питанням і, властиво, не знайшли на нього відповіді. Але коли б Некрасов жив під сучасну пору, його селяни відповідь на це питання з легкістю знайшли б.

„Секретарем виконкому партії в одному з районів м. Сталіно довгий час був Г. Орлов. Працюючи безконтрольно, він зв'язався з якоюсь Мордик, на спілку з нею почав видавати всілякі фіктивні довідки, за якими група шахраїв одержала з державної каси 200 тис. карбованців. Сама Мордик незаконно одержувала пенсію нібито за загиблого чоловіка, якого в неї насправді не було. Використовуючи свій службовий стан, Орлов виписував велику кількість корму для худоби і продавав їх на базарі. Діяльність Орлова викрито, товаришку Мордик заарештовано. Але Орлова „покарали" тим, що підвищили в посаді — з райради перевели працювати інструктором виконкому міської ради. Отже Орлов тепер інструктерує працівників райвиконкомів"... Таке пишуть навіть совєтські газети.

Орловим, без сумніву, зовсім хороше живеться на совєтській „Русі".

ПЕРЕМИШЛЯНЩИНУ „ВИПРАВЛЯЮТЬ"

Орган ЦК КП(б)У „Радянська Україна", як ми вже згадали в цій рубриці, напав на партійні органи Перемишлянського району за те, що вони мало дбають про зміцнення новопосталих колгоспів, допустили „націоналістичних шкідників" на керівні становища, засуджуючи тим на невдачі цілу колективізацію. Бюро райкому КП(б)У у Перемишлянах призналося до всіх приписуваних „недоглядів", визнало критику „цілком справедливою". В листі до газети бюро заявило, що воно „намітило ряд заходів на поліпшення добору та розстановки колгоспних кадрів".

Які ці заходи будуть — не так то важко вгадати.

ЧЕРГА ПО ГАЗЕТИ — „ДИВНІ ЗВИЧАЇ"

Марія Іскра, член польської селянської делеґації, яка недавно побувала в Україні, розповіла кореспондентові совєтської газети про такий зауважений „курйоз": „Коли ми прибули до Києва, відразу побачили довгу чергу. Ми подумали, що це черга, можливо, по м'ясо, але на наше запитання з черги відповіли, що чекають ... газет. Нам здалося, що ці люди говорять неправду. Другого дня ми знову потрапили туди, коли вже газети продавалися. Черга була довша, ніж напередодні. Такі то там дивні звичаї."

Відомо ж, що газети в СССР — „курительна бумага", то люди і стають у чергу. Такі „там дивні звичаї".

(У. Думка).

ПОВІДОМЛЕННЯ ДЛЯ ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗУ

Згідно зо статутом, кожний член У.Н.Союзу, що дістає „Свободу", обовязаний платити секретареві свого відділу належитість за часопис разом зі своєю вкладкою за обезпечення. Не зважаючи на цю постанову, деякі, зокрема, нові члени посилають належитість за часопис впрост до адміністрації „Свободи", замість платити її секретареві свого відділу.

Пригадуючи постанову статуту в згаданій справі, прохаємо нових членів придержуватись набудуче точно цеї постанови, значить, платити належитість за „Свободу" разом з вкладками за обезпечення.

Виняток становлять тільки жінки-членкиці, що обовязані платити належитість за часопис впрост до адміністрації „Свободи".

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ У. Н. СОЮЗУ

З В І Т

ЗІ ЖЕРТВ, НАДІСЛАНИХ ДО ЗЛ. У. А. Д. КОМІТЕТУ (ЗА МІСЯЦЬ ЧЕРВЕНЬ 1950 Р.)

Филаделфія, Па.: Стефан Мазурок, членська вкладка $5, пожертва $5; Тарас Печерський, чл. вкл. $5; О. Матчишин, чл. вкл. $5; Г. Чорницький, чл. вкл. $6; др. Остап Тарнавський, чл. вкл. $5.

Вилкс Бері, Па.: Матвій Чорній, чл. вкладка $5.

Вайтмарш, Па.: Ілько Восколюб, чл. вкладка $5; Варвара Восколюб, чл. вкл. $5.

Ковтсвил, Па.: Г. Лозинський, чл. вкл. $5.

Дуквесни, Па.: Відд. 17 УНС $20.

Алентавн, Па.: Леонід Лисенко, чл. вкладка $5.

Честер, Па.: Петро Кулиняк, чл. вкл. $5; Севрук $5; Стефан Сеґер $5.

Финексвил, Па.: Григорій Дацько, чл. вкл. $5.

Пітсбурґ, Па.: Українська Нар. Поміч, пожертва з Конвенції, переслав М. Дуткевич $75.

Мекізракс, Па.: Іван Променко, чл. вкл. $5; Николай Шуба, чл. вкл. $5, пожертва $5.

Кораополіс, Па.: Федір Зєлінський, чл. вкл. $5.

Борревил, Па.: А. Григоріїв $5.

Ню Кенсінґтон, Па.: Василь Ткачук, чл. вкл. $5.

Ню Йорк, Н. Й.: Остап Котик-Стефанович, чл. вкл. $5; др. С. Микифоряк, чл. вкл. $5; Катерина Пелешок, чл. вкл. $5; Анна Микифоряк, чл. вкл. $5; В. Лисак, чл. вкл. $5; пожертва $10; Олена Крушельницька, чл. вкл. $5; Стефанія Крушельницька, чл. вкл. $5; Любомира Копачинська $5; „Самопоміч" для хворих скитальців на туберкульозу, які передано до С. Х. С. (на руки дра. Г. Мірчука в Мюнхені) $240.

Бруклин, Н. Й.: Переселенчий Осередок ЗУАДК, дохід зі спільного „Свяченого" на 7. травня, переслала М. Демидчук $24.09; Окрема збірка на „Свяченім" $19. Зложили по $5: Е. Путяк, В. Чарнецький; По $3: О. Вус; По $2: А. Всякий, І. Драґан; По $1: А. Залевська, В. Чиподайло.

Трой, Н. Й.: Михайло Баран, чл. вкл. $4.54; М. Мітчель, чл. вкл. $5; пожертва $5.

Геркімер, Н. Й.: Український Центральний Комітет — для інвалідів і старців, переслав Й. Бадинський $50.

Пукіпсі, Н. Й.: Іван Юсипович, чл. вкл. $5.

Герлівил, Н. Й.: Галина Борух, чл. вкл. $5, пожертва $5.

Фейпорт, Н. Й.: В. Глодун, чл. вкладка $5, пожертва $5.

Блюмфилд, Н. Й.: Д. Рутецький $6.

Фултон, Н. Й.: Мирон Співак, чл. вкл. $5.

Клифтон, Н. Дж. Т. Кулик, чл. вкл. $5.

Нюарк, Н. Дж.: Богдан Попович, чл. вкл. $5, пожертва $5.

Фріголд, Н. Дж.: Петро Парницький, чл. вкл. $5.

Елізабет, Н. Дж.: Михайло Хитра, чл. вкл. $5.

Плейнфилд, Н. Дж.: Демян Геча, чл. вкл. $5.

Трентон, Н. Дж.: Українська Православна Парохія з концерту в честь Тараса Шевченка, для хворих на туберкульозу в Австрії, переслав о. М. Запаринюк $50.

Перт Амбой, Н. Дж.: Петро Тіцкий, чл. вкл. $5.

Клифсайд Парк, Н. Дж.: Роман Полюпіх, чл. вкл. $5.

Милвил, Н. Дж.: Е. Мурований, чл. вкл. $5; О. Приступенко, чл. вкл. $5.

Честертавн, Мд.: Стефан Ридзанич, чл. вкл. $5.

Вієнна, Мд.: Симон Шранко, чл. вкл. $5.

Рок Голл, Мд.: Василь Стельмащук, чл. вкл. $5.

Центрвил, Мд.: Николай Ганущак, чл. вкл. $5.

Меси, Мд.: Іван Левицький, чл. вкладка $5.

Коламбія, Вірдж.: Дмитро Винарчук, чл. вкл. і пожертва $10.

Танстал, Вірдж.: Теофан Сиян, чл. вкл. $5.

Рева, Вірдж.: Роман Матвіїв, чл. вкл. $5.

Рейфин, Вірдж.: Василь Даниляк, пожертва $25.

Ст. Луіс, Мо.: Т-во „Любов", Відд. 373 УНС, з влаштованого „Дня Матері" для УПА (переслала Анна Громоцька) $35, на переселенчу акцію $63; зложили: $13 пані Текля Лесь жертвувала з проданих нею писанок; по $5: Е. Шупляк, М. Шпиль; по $3: Й. Сопков, Нік Парк; по $2: П. Іщук, В. Логуш, Д. Ялечко, Й. Ґресько, І. Бемба, М. Стефанишин, В. Подольська, І. Зубрицький, К. Гатлан, М. Круховський, В. Хоцінська, М. Дмитришин, С. Гарміч, С. Паращак, Н. Сопков, М. Андибур; по $1: П. Бойко, А. Котіляк, Д. Косіна, А. Савицька, С. Маґац, А. Парк, А. Ялечко, Д. Фидина, М. Керис, Н. Подоба, І. Ґресько, А. Грамоцка, Й. Цимбала, К. Томчак, М. Ґресько, А. МкФарлед, С. Гутник, Е. Возняк, Й. Павлишин, Т. Лесь, Ю. Хомик, А. Криса, М. Галяк, Р. Возняк, В. Хлопак, Й. Хлопак, Т. Єзуско, др. І. Дубицький, А. Дмитришин, М. Недільницький, А. Стецько, П. Була, К. Якимів, І. Хоцінський, І. Була.

Ст. Луіс, Мо.: М. Стефанишин $5.

Дітройт, Міш.: Наталія Малкович, чл. вкл. $5.

Елсі, Міш.: Стефан Леськів, на переселенчу акцію $50.

Дирборн, Міш.: Іван Білоус, чл. вкл. $5.

Клівленд, Огайо: Іван Бойко, чл. вкл. $5, пожертва $5; Богдан Семків, чл. вкл. $5.

Акрон, Огайо: Укр. Амер. Доп. Комітет, чл. вкл. переслана п. А. Зепко $10.

Гюдсон, Виск.: Макар Каплистий, чл. вкл. $5.

Джефферсон, Виск.: Микола Яремко, чл. вкл. $5.

Стилвотер, Окл.: Володимир Гуменницький $10; Опанас Турпика, чл. вкл. $5, жертва $5.

Шікаґо, Ілл.: Григорій Паук, пожертва $6.

Іст Шікаґо, Інд.: Михайло Стадник $5.

Гартфорд, Конн.: Володимир Лучкан, чл. вкл. $5.

Гюстон, Тексас: Михайло Фесенко, чл. вкл. $5.

Боземан, Монтана: Петро Гасвський, чл. вкл. $5.

Принц Руперт, Канада: др. А. Демченко $10.

По $3 зложили: І. Проненко, Юрій Дрогомирецький, П. Василів, Д. Керничний.

По $2 зложили: С. Лаґоцкий, І. Боганюк, А. Громоцька, В. Андрах, Е. Кицей, П. Мартинюк, Ф. Нагай, М. Іванюк, Л. Самушак, М. Макаренко, Н. Льоечко, А. Матвіїшин, А. Суровець, Н. Николишин, М. Черевко, М. Ганич, Петро Мегик.

По $1 зложили: П. Кусменко, В. Литвин, І. Дробітун, П. Михальчук, П. Гладко, П. Стецько, Т. Камінський, В. Кульчицький, І. Дубіль, І. Устименко, В. Гнатів, П. Слобідський, Б. Сютик, І. Пелешенко, В. Калашнюк, І. Лівчанин, В. Пиріг, М. Бучак, С. Фоль, В. Жеребецький, Гр. Канівець, В. Коза, І. Жебіняк, М. Сивий, М. Паращак, С. Велґан, Г. Бішик, П. Терещук, І. Рибак, А. Миронюк, Д. Лєшко, М. Маноліс, В. Стадник, Л. Коник, І. Качайло, П. Поліщук, І. Сівчанин, П. Вох, Т. Коваль, В. Мадійчик, Й. Гнат, В. Хлопик, І. Зуйко, М. Слободян, Ф. Залісько, І. Витак, А. Возняк, С. Шевченко, П. Бабій, о. П. Будний, М. Кравець, І. Злочовський, В. Хомин.

United Ukrainian American Relief Committee, Inc.
P. O. Box 1661, Phila. 5, Pa.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ШІКАГО, ІЛЛ.

Українська відпочинкова оселя

Було б на нашу думку, занадто відважно твердити, що українська громада в місті Шікаґо найкраще зорганізована на терені ЗДА. Більше того, не могли б ми, поклавши руку на серце, твердити, що серед неї все в найкращому порядку. Та одна річ звертає на себе увагу: українська преса в ЗДА широко й довго вияснювала справу потреби закупу української оселі в різних містах, а зокрема в Ню Йорку. Які насмідки? — На жаль, ніякі! Натомість, довгий час нічого не чути було про такий задум українського громадянства міста Шикаґо. Але, воно менше говорило, а більше діяло! Після кількох зустрічей впливових громадян старої і нової еміграції, зокрема заходами й стараннями пп. інж. Степана Куропася, Барана, проф. Витановича, інж. Білинського, Ю. Букcря і ін. в порівнюючи досить короткому часі зібрано кілька тисяч долярів і куплено ґарно розположену над озером у віддалі 45 миль від Шикаґа площу разом з забудуваннями за суму 15,000 дол. Првда, дотепер сплачено всього половину, але при активній підтримці всього загалу другу половину можна буде сплатити далеко перед речинцем.

Не дивлячися на деякі труднощі, навіть із сторони тих чинників, що їх професійний стан повинен був наказати їм підтримати добре діло виховання дітей в українському дусі, в неділю 16 липня 1950, при масовій участи українського громадянства з Шікаґо, відбулося посвячення й відкриття Оселі, в якій вже від кількох тижнів, духовою опікою пластунки п. Козак, 54 дітей дише чистим повітрям України. Як зачуваємо, 19-го липня тут-же має розпочатися пластовий табір, що триватиме кілька тижнів.

Коли б ті мами й батьки, що ставляться й надалі з резервою до організації подібних осель або до самої висилки своїх дітей на відпочинок до Української Оселі, побачили тих радіючих дітей, побачили їхні вияви вдячности за висилку їх на оселю, побачили ті палаючі вічка при зустріччях, побачили той порядок, до якого діти вже звикли, почули той колосальний поступ в знанні української мови — вони напевно не вагалися б ані на хвилинку підтримати кожного організатора такої Оселі, в кожному місті!

Не дивлячись на те, що погода не дописала, в урочистостях відкриття взяли участь широкі маси українського громадянства. Службу Божу відслужив о. ігумен Андрейчик, ЧСВВ, а також посвятив прапор. Головним промовцем в урочистостях був п. Семянчук.

Належить висловити признання українцям Шікаґо, бо цим разом вони менше говорили, а більше робили конкретного діла. Щасти Боже!

Д-р Петро Стерчо.

16 тис. КОМСОМОЛЬЦІВ ЗА РІК

В Дрогобичі відбувся черговий пленум обкому КП(б)У. На пленумі обговорювано два питання: про роботу нафтовидобувничої промисловости і про роботу обласної комсомольської організації. Скритиковано методи праці кількох підприємств нафтовидобування, постановлено притягнути до більш наполегливої праці місцевих комсомольців. За совєтськими підрахунками, протягом минулого року до комсомолу в області прийнято 16 тис. чоловік молоді. Комсомольські організації постали майже в усіх колгоспах області. На пленумі звернено увагу тільки на той факт, що комсомольські організації ще недостатньо керують політичною освітою (недостатньо комунізують) молоді.

ПОШУКУВАННЯ

АЛЕКСАНДЕР МІНКОВИЧ з Либохорів, повіт Турка, шукає свого брата **ІВАНА МІНКОВИЧА** (Нуся) що виїхав перед першою світовою війною до Америки і жив в околиці Ню Йорку. Хто знав би щось про нього прошу ласкаво повідомити мене на таку адресу:

ALEXANDER MINKOWICZ
Andrew Nursery Co.
Faribault, Minn.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

В п'ятницю, 7. липня 1950 року по короткій а тяжкій недузі померла членкця Бр. св. Отця Николая, від. 167

ПАВЛІНА КУЛЬМАТИЦЬКА
з дому Мосьціцка.

Покійна походила з Мариямполі, повіт Станиславів, Зах. Україна. Полишила у смутку мужа Івана, дочку Станіславу, двох синів, Юліяна й Омеляна, двох внуків й брата в Польщі. Похорон відбувся в вівторок 11. липня з похоронного заведения до укр. гр.-кат. церкви в Росфорд, О., при участи членів, сестриць, кревних й знайомих, відтак тіло поховано на цвинтарі Кальварийським в Толідо. При тій нагоді родина покійної дякує насамперед св. о. Вол. Рожко за гарну відправу, дякови гром. М. Бобер, Сестрицтву Непорочного Зач. М. Б., за кілька разовий молебень при покійній й за участь у погребі членам й членкиням від. 167, членам від. 165, сестрі Анастазії Павлюк з Клівленду кревним родині Д. Тричук з Гамтремк, Мишг., знайомим й приятелям за участь в погребі.

Хай земля Вашинґтона буде її легкою.

Іван Кульматицький з родиною.

(огол.)

ДНЯ 30. ЛИПНЯ 1950 (НЕДІЛЯ)
о год. 7. ранку в грекокатолицькій церкві в Нюарку
відправиться
ЖАЛІБНА СЛУЖБА БОЖА
за упокій душі
бл. п. **АНДРІЯ ГАРАСЕВИЧА**
в третю річницю Його трагічної смерти.
Родина.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

В. Ж., Торонто. — Забираєте голос в добрій справі, але пропонуєте як зараду таке, що кожний знає, що воно не дасться здійснити. Часописи наші стягають з великою бідою навіть ту передплату, яка їм належиться, хоч яка вона мала і ледви вистачає на їх животіння. Якби ми були настільки свідомі, що платили б Національний Даток, то УККомітет цілком певно видавав би ще й такий інформативний часопис, про який згадуєте.

Вступайте в члени У. Н. Союзу

ТАРЗАН, ч. 2392. Тарзан цікавиться літаком.

WITHOUT A WORD, PILOT BEARD SWUNG THE BIG PLANE TOWARD THE COAST.

TARZAN, MEANWHILE, ARRIVED WITHIN SIGHT OF THE YOUNG HUNTER'S HOME TOWN— 2392

—AND, AFTER BIDDING THE GRATEFUL YOUTH FAREWELL, STARTED HIS LEISURELY JOURNEY HOME.

THE HUM OF A DISTANT PLANE AROUSED HIS CURIOSITY. QUICKLY HE CLIMBED A TALL TREE.

Без слова протесту пілот Бірд завернув літак до побережжа.

Міжтим Тарзан прибув під хату в містечку молодого ловця...

...і попрощавшися з вдячним хлопцем подався поволи в дорогу додому.

Шум літака у віддалі прикував його увагу. Швидко він вискочив на високе дерево.